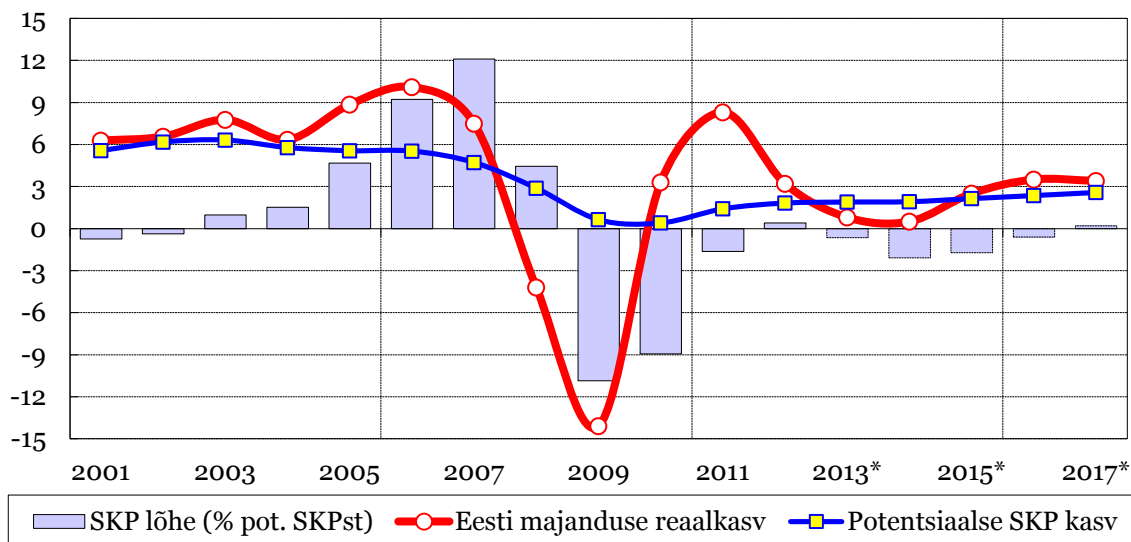

Eesti SKP lõhe ja eelarve struktuurse tasakaalu hinnangutest

Joonis 1. Potentsiaalse SKP ja SKP lõhe areng (protsenti)

Allikas: Statistikaamet, Rahandusministeeriumi arvutused (august 2014).

Rahandusministeeriumi hinnang Eesti SKP lõhele on sarnaselt Eesti Panga, IMFi ja OECD hinnangutega oluliselt erinev Euroopa Komisjoni hinnangust.

Euroopa Komisjon hindab Eesti SKPd aastatel 2013–2015 kõrgemaks, kui tootmispotentsiaal lubab, samas kui kõik ülejäänud hinnangud näitavad, et Eesti SKP jääb nendel aastatel oma potentsiaalsest tasemest madalamale.

Tabel 1. SKP lõhe hinnangud Eesti kohta (% potentsiaalsest SKPst)

	2013	2014*	2015*
1. Rahandusministeerium (8.2014)	-0,7	-2,1	-0,7
2. Rahandusministeerium (3.2014)	-1,5	-1,7	-0,7
3. Euroopa Komisjon (10.2014)	1,9	1,4	0,6
4. Euroopa Komisjon (5.2014)	1,3	0,7	0,8
4. Eesti Pank (6.2014)	-0,8	-2,4	-1,2
5. IMF (4.2014)	-1,8	-1,2	-0,7
6. OECD (4.2014)	-3,4	-3,4	

Allikad:

Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos 2014. 1.09.2014.

Rahandusministeeriumi kevadine majandusprognoos 2014. 7.04.2014.

European Commission. Economic Forecast. Autumn 2014. 4.11.2014.

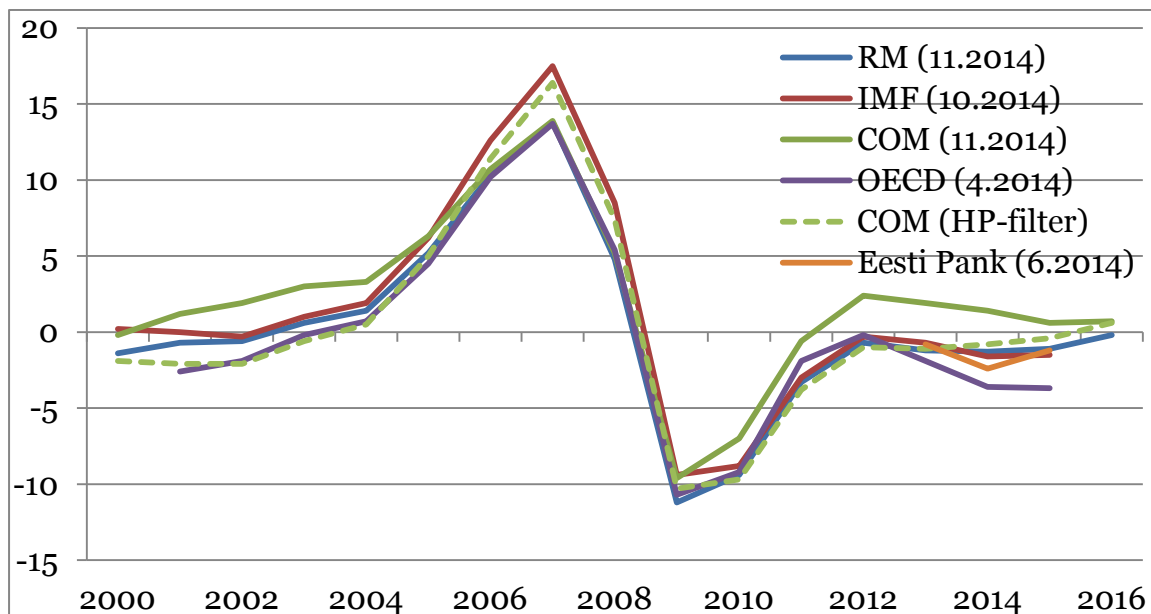
European Commission. Economic Forecast. Spring 2014. 5.05.2014.

Eesti Pank. Rahapoliitika ja majandus. Hetkeseis ja ettevaade. 1/2014. 11.06.2014.

IMF. World Economic Outlook. April 2014. 8.04.2014.

OECD Economic Outlook. No 95. May 2014, 6.05.2014.

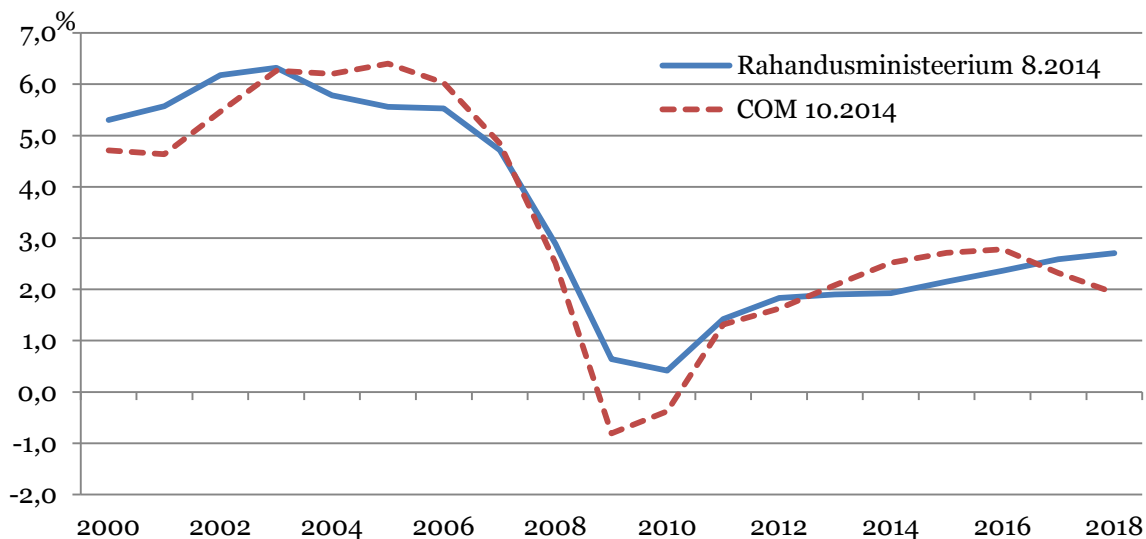
Joonis 2. SKP lõhe hinnangud (% potentsiaalsest SKPst)

Allikas: Statistikaamet, Euroopa Komisjon, IMF, Eesti Pank, OECD.

Pikema perioodi jooksul hindavad rahandusministeerium ja Euroopa Komisjon Eesti majanduse kasvupotentsiaali väga sarnaselt, erinevused on aga kasvu dünaamikas. Aastatel 2000–2018 keskmiselt on rahandusministeeriumi hinnangul Eesti SKP potentsiaalne kasv 3,46% ja Euroopa Komisjoni hinnangul 3,32% ehk vahe on vaid 0,14 pp (Joonis 3).

Joonis 3. Eesti SKP potentsiaalse kasvu hinnangud.

Allikas: Rahandusministeerium, COM.

RM ja Euroopa Komisjoni hinnangute erinevus Eesti SKP lõhele tuleneb eelkõige sellest, et Euroopa Komisjon hindas Eesti SKP potentsiaalse kasvu aastatel 2009–2010 negatiivseks, samas kui RM hinnangul Eesti majanduse tootmispotentsiaal siiski otseselt ei vähenenud (Joonis 3). Selle tulemusena langes oluliselt Euroopa Komisjoni hinnang SKP potentsiaalsele tasemele järgnevatel aastatel (2011–), mistõttu kiire kasvu

aastad 2011–2012 tõstsid Euroopa Komisjoni hinnangul Eesti SKP taseme juba potentsiaalsest kõrgemaks ehk SKP lõhe muutus positiivseks.

2. Euroopa Komisjoni ja Rahandusministeeriumi hinnangute erinevusest struktuurse eelarvepositsiooni kohta

Rahandusministeeriumi 2014. aasta suvise majandusprognoosi järgi, on valitsussektori eelarve struktuurne positsioon 2013. aastal tasakaalus ja aastatel 2014–2015 ülejäägis.

Tabel 2. Tsükliliselt ja struktuurselt tasandatud eelarvepositsioon aastatel 2013–2015 (% SKPst)

	2013	2014*	2015*
1. SKP reaalkasv (%)	0,8	0,5	2,5
2. Valitsussektori eelarvepositsioon	-0,5	-0,3	-0,5
3. Intressimaksud	0,1	0,1	0,2
4. Potentsiaalse SKP reaalkasv (%)	1,9	1,9	2,1
5. SKP lõhe (<i>output gap</i>)	-0,7	-2,1	-1,7
6. Tsükliline eelarve komponent (6)=(5)x(elastsus)	-0,3	-0,9	-0,7
7. Tsükliliselt tasandatud eelarvepositsioon (7)=(2)-(6)	-0,2	0,6	0,3
8. Tsükliliselt tasandatud primaarne positsioon (8)=(7)+(3)	0,0	0,7	0,4
9. Eelarvepoliitika positsioon	protsükl	protsükl	vastutsükl
10. Ühekordsed meetmed	-0,2	-0,4	-0,5
11. Struktuurne eelarvepositsioon (11)=(7)-(10)	0,0	0,9	0,8

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

Võrdlusena oli Eesti struktuurne eelarvepositsioon Euroopa Komisjon 2014. aasta kevadise prognoosi järgi samal perioodil aga puudujäägis – 2014. aastal -0,5% SKPst ja 2015. aastal -0,7% SKPst.

Tabel 3. Euroopa Komisjoni prognoos Eesti valitsussektori eelarve nominaalse ja struktuurse positsiooni kohta (% SKPst)

	2013	2014*	2015*
Kevad 2014			
VS eelarve nominaalne positsioon	-0,2	-0,5	-0,6
VS eelarve struktuurne positsioon	-0,4	-0,5	-0,7
Sügis 2014			
VS eelarve nominaalne positsioon	-0,5	-0,4	-0,6
VS eelarve struktuurne positsioon	-1,1	-0,8	-0,7

Allikas:

European Commission. Economic Forecast. Spring 2014. 5.05.2014.

European Commission. Economic Forecast. Autumn 2014. 4.11.2014.

Erinevused prognooside vahel tulenevad eelkõige SKP lõhe hinnangust ja sellest, millised meetmed võetakse arvesse ühekordsete teguritena.

Tabel 4. Ühekordsed meetmed ja nende mõju 2013–2015 (mln eurot)

Meede	2013	2014*	2015*
Tulud rahvusvaheliste heitmekvootide (AAU) müügist	18		
Rahvusvaheliste heitmekvootide (AAU) kulud	-50	-52	-41
Riigiettevõtete dividendid (osakaal SKPst, mis ületab eelneva kolme aasta keskmist ja on vähemalt 0,1% SKPst, koos tulumaksuga)		35	
II pensionisamba 2+6 ja 3+6 maksed		-51	-55
Kokku, mln EUR	-32	-68	-96
Kokku, % SKPst	-0,2%	-0,4%	-0,5%

Allikas: Rahandusministeerium.

Euroopa Komisjon võtab ühekordsete meetmetena arvesse vaid rahvusvaheliste heitmekvootide müügi tulud ja tuludega seotud investeeringute kulud. Seejuures luges **Euroopa Komisjon** asümmeetriliselt kogumispensioni maksete peatamise aastatel 2009–2011 ühekordseks tuluks, kuid **ei loe ajutiseks meetmeks maksete suurendamist aastatel 2014–2017 tasakaalustamaks kriisiaegse meetme negatiivset mõju säästmisele**. Asümmeetriline lähenemine on põhjustatud riskist, et eelarveprobleeme omavates riikides võidakse selliseid meetmeid kasutada eelarvepuudujäägi aastatevaheliseks nihutamiseks ja seeläbi tegeliku olukorra moonutamiseks. RM on kulud ühekordse meetmena arvesse võtnud, kuivõrd tegemist on ajaliselt selgelt piiratud ajutise meetmega, mida ei pikendata ega korrata ning antud meetme raames tuleks tulusid ja kulusid vaadata ühtsena.

Tabel 5. Ühekordsetest meetmetest tulenev erinevus (% SKPst)

	2013	2014*	2015*
Ühekordsed meetmed Euroopa Komisjoni hinnangul (kevad 2014)	-0,2	-0,3	-0,2
Erinevus (mõju struktuursele positsioonile)	0,0	-0,1	-0,3

Allikas: Rahandusministeerium.

Tabel 6. RM ja COM hinnangud struktuursele eelarvepositsioonile (% SKPst)

	2013			2014			2015		
	SP (apr 2014)	COM (mai 2014)	RE (sept 2014)	SP (apr 2014)	COM (mai 2014)	RE (sept 2014)	SP (apr 2014)	COM (mai 2014)	RE (sept 2014)
SKP reaalkasv	0,8	0,8	0,8 → 1,6	2,0	1,9	0,5	3,5	3,0	2,5
SKP lõhe	-1,5	1,3	-0,7	-1,7	0,7	-2,1	-0,7	0,8	-0,7
Eelarvepositsioon	-0,2	-0,2	-0,2 → -0,5	-0,7	-0,5	-0,3	-0,5	-0,6	-0,5
Tsükliline komponent	-0,5		-0,3	-0,5		-0,9	-0,2		-0,7
Tsükliliselt koh. positsioon (CAB)	0,3	-0,6	0,1 → -0,2	-0,2	-0,7	0,6	-0,3	-0,9	0,3
Ühekordsed meetmed	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,2	-0,5
Struktuurne positsioon (SB)	0,4	-0,4	0,3 → 0,0	0,1	-0,5	0,9	0,2	-0,7	0,8

Allikas: Rahandusministeerium, Euroopa Komisjon.